

European Union
European Regional
Development Fund

RETRACE – O abordare sistematica pentru regiunile in tranzitie catre o economie circulara Economie circulara si design sistemic

26 septembrie 2016

Iasi

Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est

Ramona Tanasa

ADR ®

Agentia pentru Dezvoltare Regională
N O R D - E S T

Proiectul RETRACE

Proiectul vizează provocările europene privind **tranzitia catre o economie circulara**.

Beneficiile adoptării acestui model merg dincolo de **protectia mediului si economisirea resurselor**, intrucat implementarea sa genereaza un proces intens de **inovare**, inclusiv a sistemului industrial traditional, conducand catre noi oportunitati si modele de afaceri.

Obiectivul general al proiectului este acela de a stimula adoptarea designului sistemic ca metoda ce faciliteaza:

- tranzitia catre o economie circulara;
- imbunatatirea politicilor si capacitatii regiunilor europene;
- identificarea de oportunitati si modele de sinergie la nivelul mediului de afaceri/industrii.

Proiectul RETRACE

Fenomenul de tranziție trebuie condus în special de firme, actori din industrie și de inovatori; acest proces poate fi stimulat în principal de un cadru de reglementare mai precis și de către consumatori mai exigenți și mai conștienți.

În acest context, proiectul ne va permite să analizăm oportunitatea și calea **adoptării conceptului de design sistemic** (*systemic design approach*), care presupune implementarea unor sisteme de producție sustenabile, în care fluxurile energetice și materiale sunt proiectate astfel încât deșeurile unui proces devin materii prime pentru altele, diminuând sau chiar împiedicând eliminarea deșeurilor în mediul înconjurător.

Proiectul RETRACE

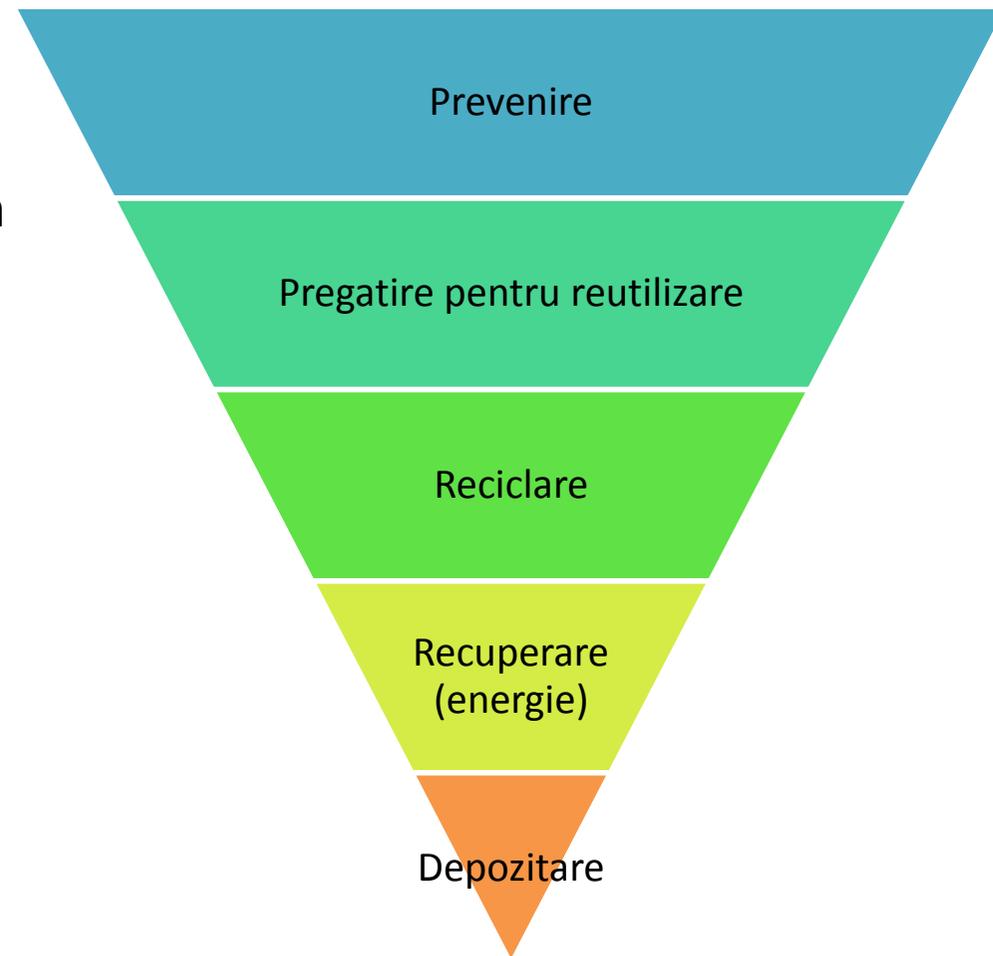
RETRACE vizează provocările europene privind tranziția către o economie circulară urmând prioritățile în domeniu stabilite prin:

- Inițiativa majoră „**O Europa eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor**” (<http://ec.europa.eu/resource-efficient-europe/>): sprijină tranziția către o economie eficientă în utilizarea resurselor pentru creștere durabilă, crearea de noi locuri de muncă și creștere economică
- **Strategia Europa 2020**: urmărește creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.
- Comunicarea UE “**Spre o economie circulară: un program pentru deseuri zero în Europa**”: exprimă sprijinul Comisiei Europene pentru tranziția către un model de economie circulară

Minimizarea, recuperarea si reciclarea deseurilor

- In plus, in implementarea proiectului vom urmari evolutia politicilor din domeniul managementului deseurilor: Comisia Europeana a propus un nou pachet legislativ in domeniul **economiei circulare**, propuneri ce vizeaza in principal deseurile:
  - Deseuri - generic
  - Depozitarea deseurilor
  - Ambalaje si deseurile din ambalaje
  - Vehicule ajunse la finalul ciclului de viata
  - Baterii si acumulatori
  - Echipamente electrice si electronice
- **Introducerea principiului “poluatorul plateste”**

Noi predeveri legislative

Tinte propuse pentru gestionarea deeurilor (Romania va beneficia de o perioada de gratie de 5 ani >> rata de reciclare <20%; evaluare intermediara 2024)

Pondere/tip deseruri	2025	2030
Deseuri urbane pregatite pentru reutilizare si reciclare	60%	65%
Deseuri municipale depozitate	/	10%
Deseuri din ambalaje pregatite pentru reutilizare si reciclare	65%	75%
Deseuri din plastic pregatite pentru reutilizare si reciclare	55%	/
Deseuri lemnoase pregatite pentru reutilizare si reciclare	60%	75%
Deseuri feroase pregatite pentru reutilizare si reciclare	75%	85%
Deseuri de aluminiu pregatite pentru reutilizare si reciclare	75%	85%
Deseuri de sticla pregatite pentru reutilizare si reciclare	75%	85%
Deseuri de hartie si carton de ambalaj pregatite pentru reutilizare si reciclare	75%	85%

Sursa: Comisia Europeana, 2015.

Proiectul RETRACE

Interventia ADR Nord-Est in cadrul RETRACE vizeaza inclusiv identificarea unor masuri de ameliorare a AP2 – Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, din **POR 2014-2020**, in special prin **integrarea unor criterii specifice** pentru **sprijinirea start-up-urilor si a firmelor** pentru a se dezvolta in contextul cresterii durabile/economiei verzi. In acest sens, vom inainta un Set de recomandari catre AM POR.

Este de asemenea asteptata si o simplificare/modernizare a instrumentelor.

Proiectul RETRACE

Urmarind sa identificam cele mai eficace masuri si recomandari, am initiat un proces de **Analiza teritoriala** – identificarea **inconsistentelor** existente in politicile regionale/nationale si a **oportunitatilor** pe care le avem pentru imbunatatirea acestui cadru prin proiectul RETRACE.

Analiza se efectueaza pe 2 niveluri:

A. **Situatia** regiunii privind:

Gestionarea resurselor

Deseuri urbane

Energie

Mediu

B. **Potentialul** regiunii de a aplica modelul economiei circulare:

Identificarea a 3 sectoare in vederea evaluarii sinergiilor potentiale la nivel sistemic pentru realizarea unor lanturi (valorice) circulare.

Proiectul RETRACE – Faza 1

Schimb de bune practici: 5 arii politice, discutate in contextul prezentat anterior:

1. infiintarea unor sisteme de identificare/monitorizare a **potentialului sinergic** intersectorial
2. analizarea lanturilor valorice industriale pentru identificarea “**nodurilor simbiotice**”
3. **constientizarea** cu privire la designul sistemic
4. masuri de sprijin pentru adoptarea **eco-design-ului, eco-inovariei** si a practicilor de **re-manufacturare** de catre companii si industrii
5. **educatie si instruire**

Livrabile:

- Raportari privind buna practica vizitata
- Raportari privind exercitiul de peer-review

Proiectul RETRACE - Faza 2 - Plan de Actiune Regional

Se va realiza o matrice constituita pe baza analizei teritoriale si a rapoartelor elaborate dupa vizitarea bunelor practici, prin care se vor identifica inconsistentele (“policy gaps”).

P.A.R. (livrabil) va prezenta si impactul designului sistemic / economiei circulare asupra RIS3, atat privind specializarile, cat si privind utilizarea tehnologiilor generice esentiale (KETs: nanotehnologia; microelectronica si nanoelectronica, inclusiv semiconductorii; fotonica; materialele avansate; biotehnologia).

Cuprinde:

- **masuri,**
  - **activitati planificate,**
  - **termene de implementare,**
  - **actori responsabili,**
  - **surse de finantare.**
-

Activitati

- Identificare si schimb de bune practici - 7 vizite de studiu, cu implicarea partilor interesate (grup consultativ) pe toata durata proiectului
- Proces de gandire strategica pentru elaborarea analizei teritoriale si a Planului de Actiune Regional privind tranzitia catre economia circulara
- Implicarea activa a partilor interesate: Activitati pentru constientizare, sensibilizare, diseminare si animare
- Elaborarea de documente explicative privind economia circulara si designul sistemic

Activitati – Materiale elaborate

1. Policy briefs - Regional

Adresate factorilor politici cuprinzand descrierea beneficiilor tangibile ale economiei circulare si rezumatul P.A.R.

2. “RETRACE Method for Systemic Approaches on Circular Economy”

Adresat actorilor care elaboreaza politici si celor care gestioneaza politici.

3. “RETRACE Good Practices Guide on Systemic Approaches on Circular Economy”

Adresat actorilor care gestioneaza politici, companiilor, industriilor, ONG-urilor si societatii.

4. “Policy Road Map for a Systemic Approach on Circular Economy”

Adresat politicienilor si actorilor care elaboreaza politici. Face vizibile beneficiile adoptarii abordarii sistemice in tranzitia catre o economie circulara oferind o cale cu etapele necesare a fi intreprinse in acest scop, inclusiv recomandari de politica pentru actualizarea strategiilor regionale/nationale RIS3 in legatura abordarea sistemica in proiectare.

Rezultate atinse

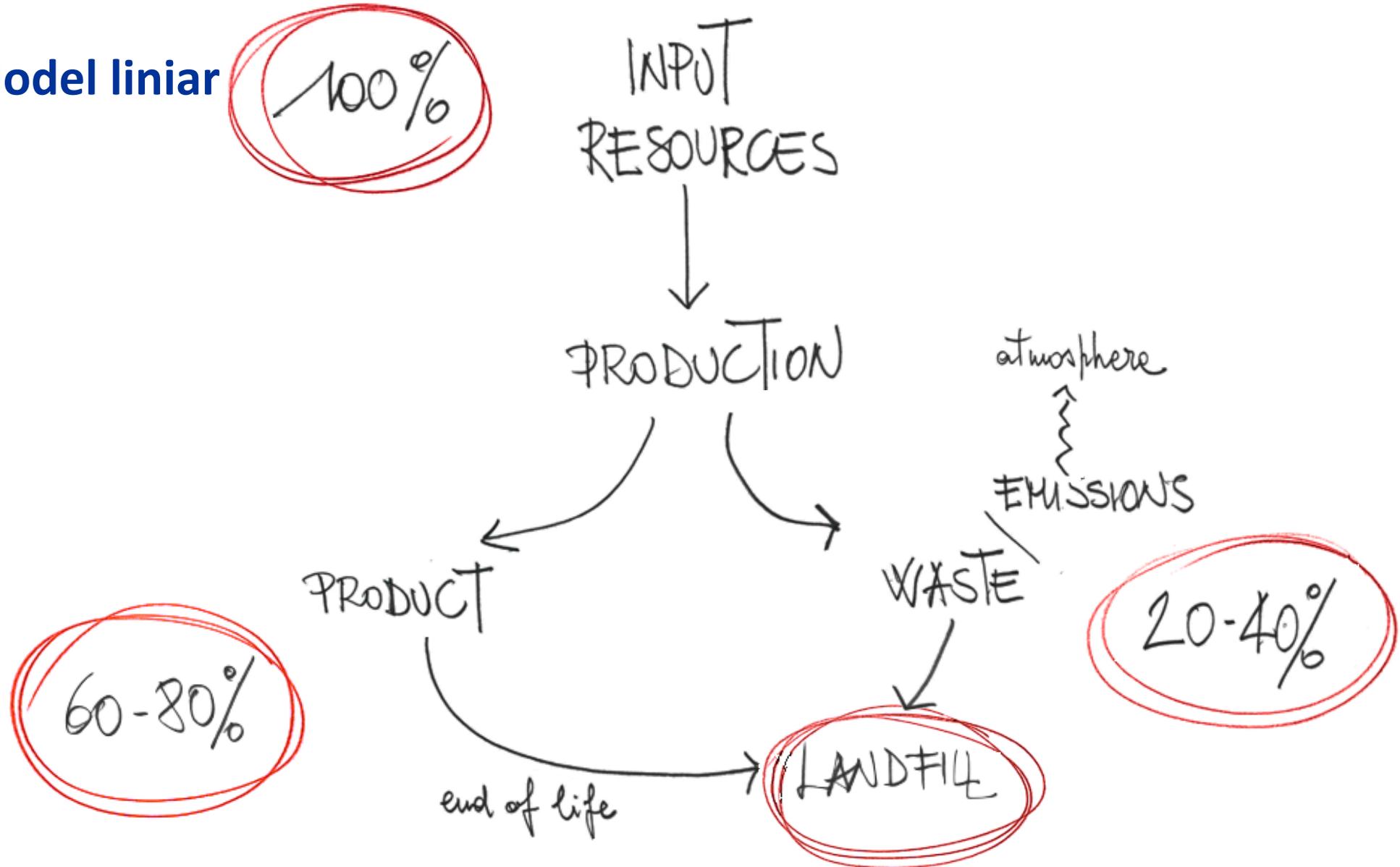
- Definirea grupului de *stakeholderi*; prima intalnire – august 2016
- Lansarea proiectului si prima vizita de studiu – aprilie 2016 – Torino
- Participare la cea de-a 2-a vizita de studiu – 22-23 septembrie - Biarritz
- Evaluare bune practici prezentate pentru a fi incluse in ghidul elaborat in cadrul proiectului
- Analiza teritoriala – prima etapa

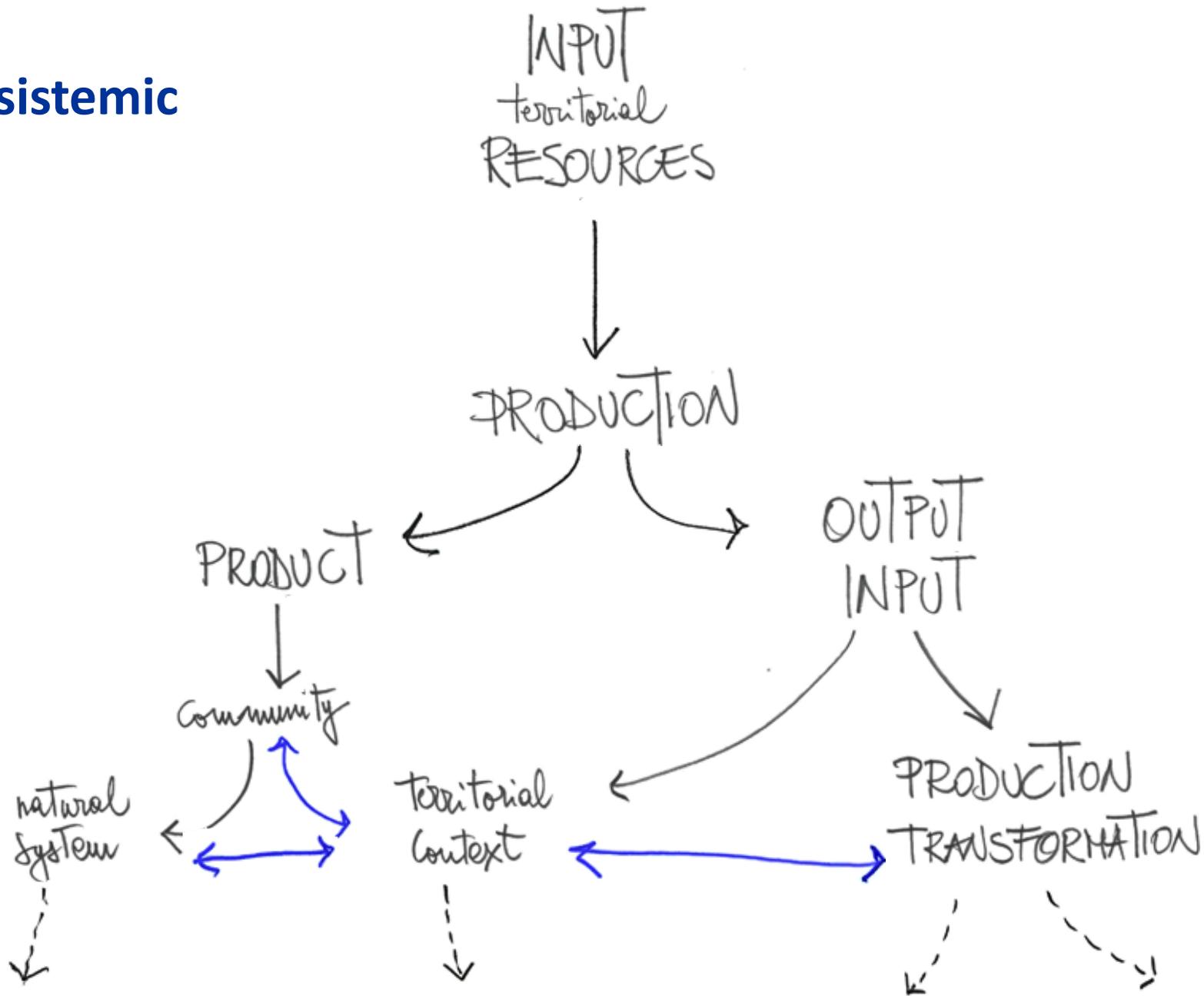
Pasii urmatiori

- Vizite de studiu:
  - F.V. 3: Spania, Bilbao (16-18 Noiembrie 2016)
  - F.V. 4: Olanda, Amsterdam (Februarie 2017)
- Intrunirea Grupului Consultativ al *Stakeholderilor* (Octombrie 2016)
- Analiza teritoriala (etapele 2 si 3)

Model liniar

Design sistemico

tend to Zero Emissions

Iasi, 26 settembre 2016 – Ramona Tanasa, ADR Nord-Est

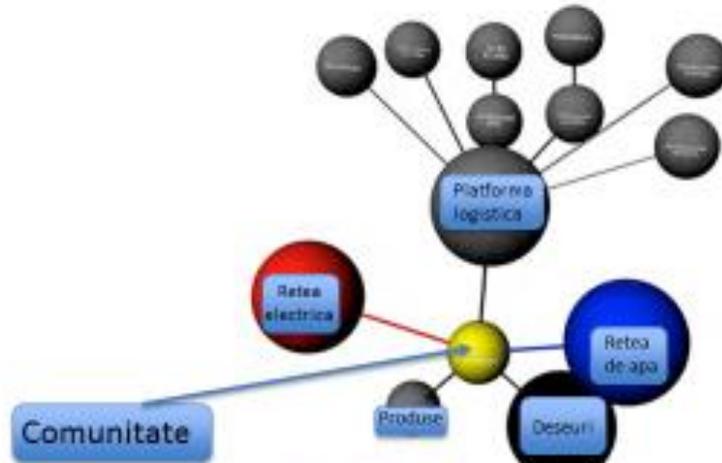
SYSTEMIC
DESIGN
SISTEMICO

Diferente structurale

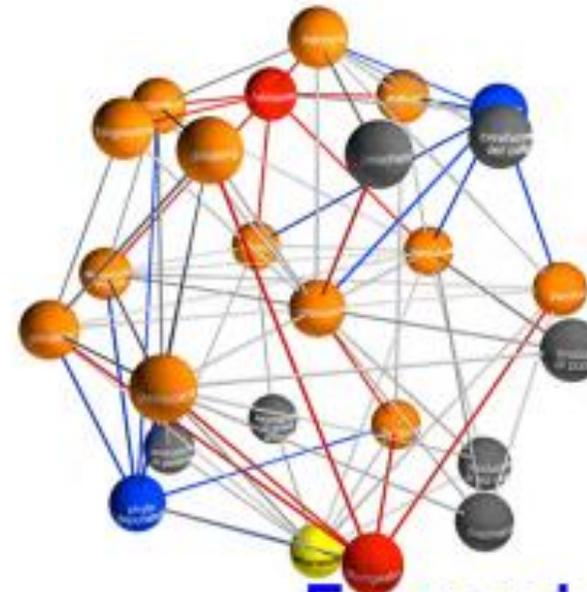
Activitati conectate

Abordare actuala

Economie liniara

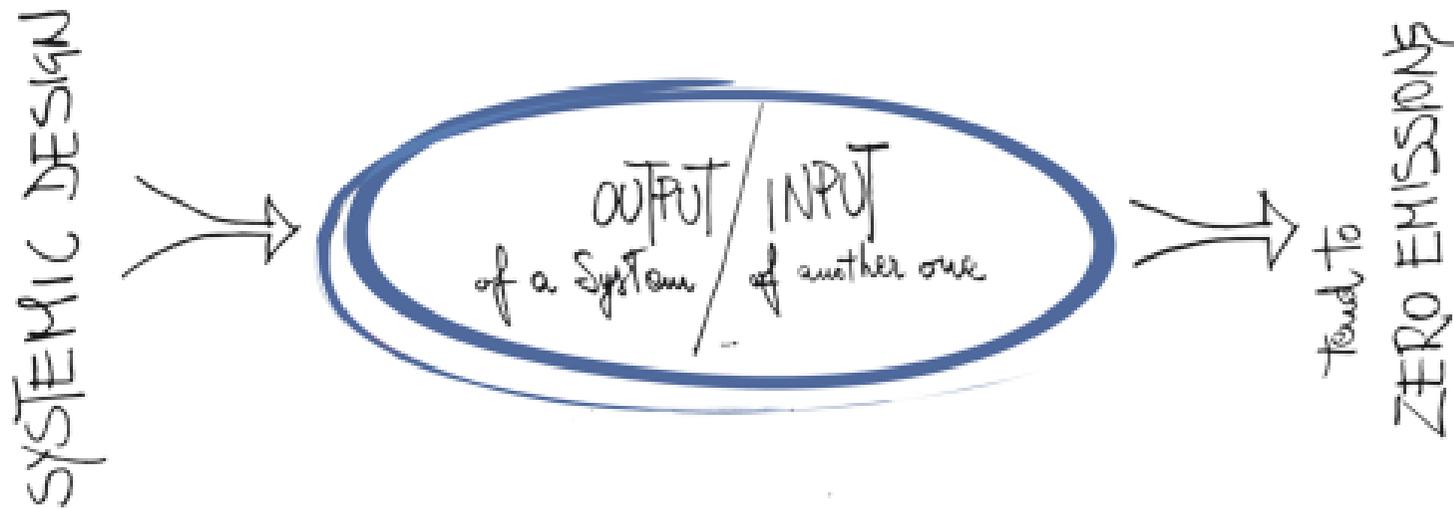
Abordare sistemica

Economie circulara

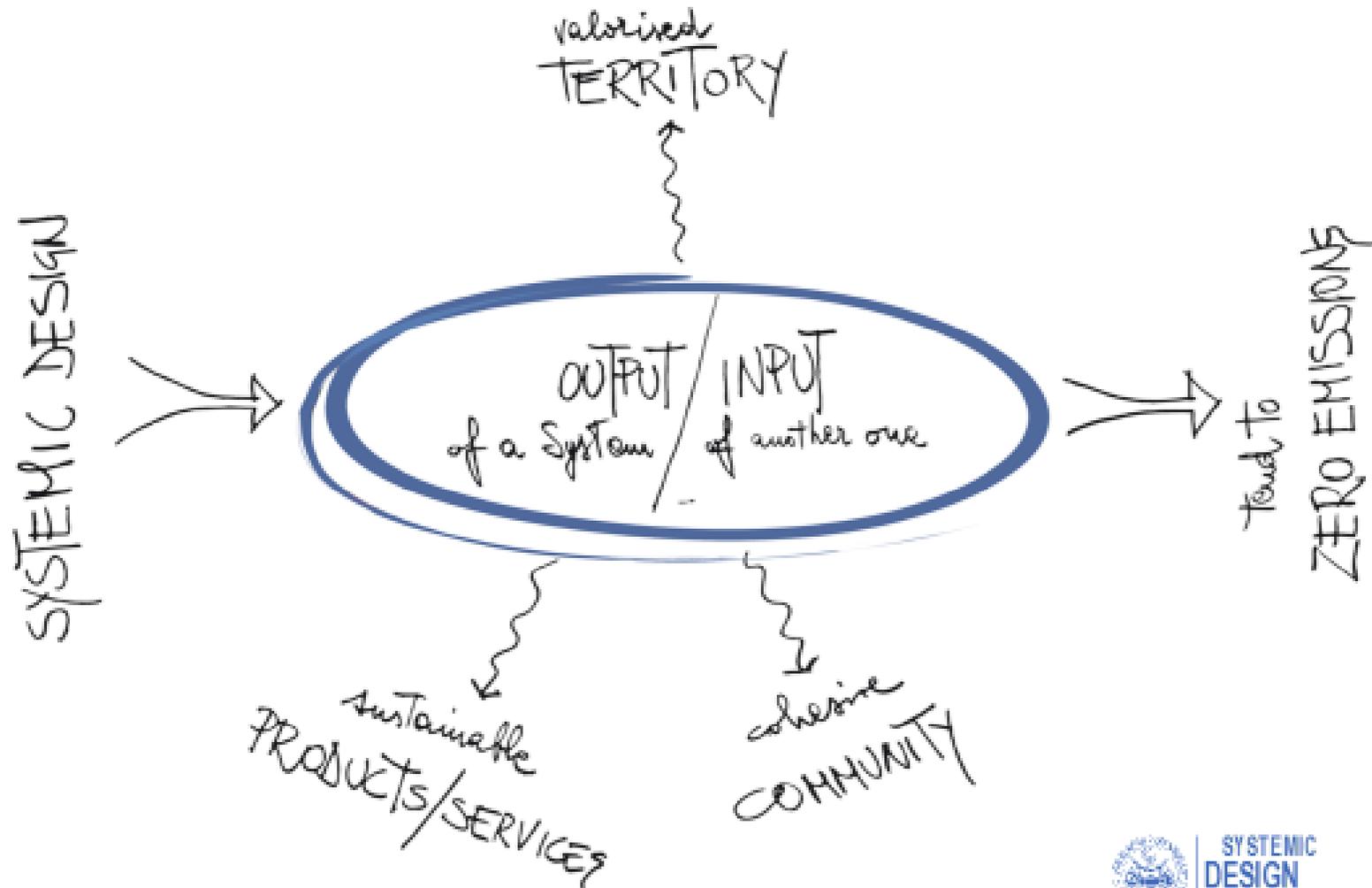

Economie circulara

Economie circulara si design sistemic

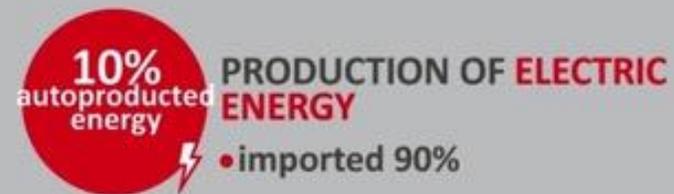

High Sangone Valley

TERRITORY'S ACTUAL RESOURCES

24
ANALYZED
activities

TERRITORY POTENTIAL

PRODUCTION OF
depurated water
FROM PHYTODEPURATION

USE OF DRINKABLE
WATER

PRODUCTION OF **ELECTRIC ENERGY**

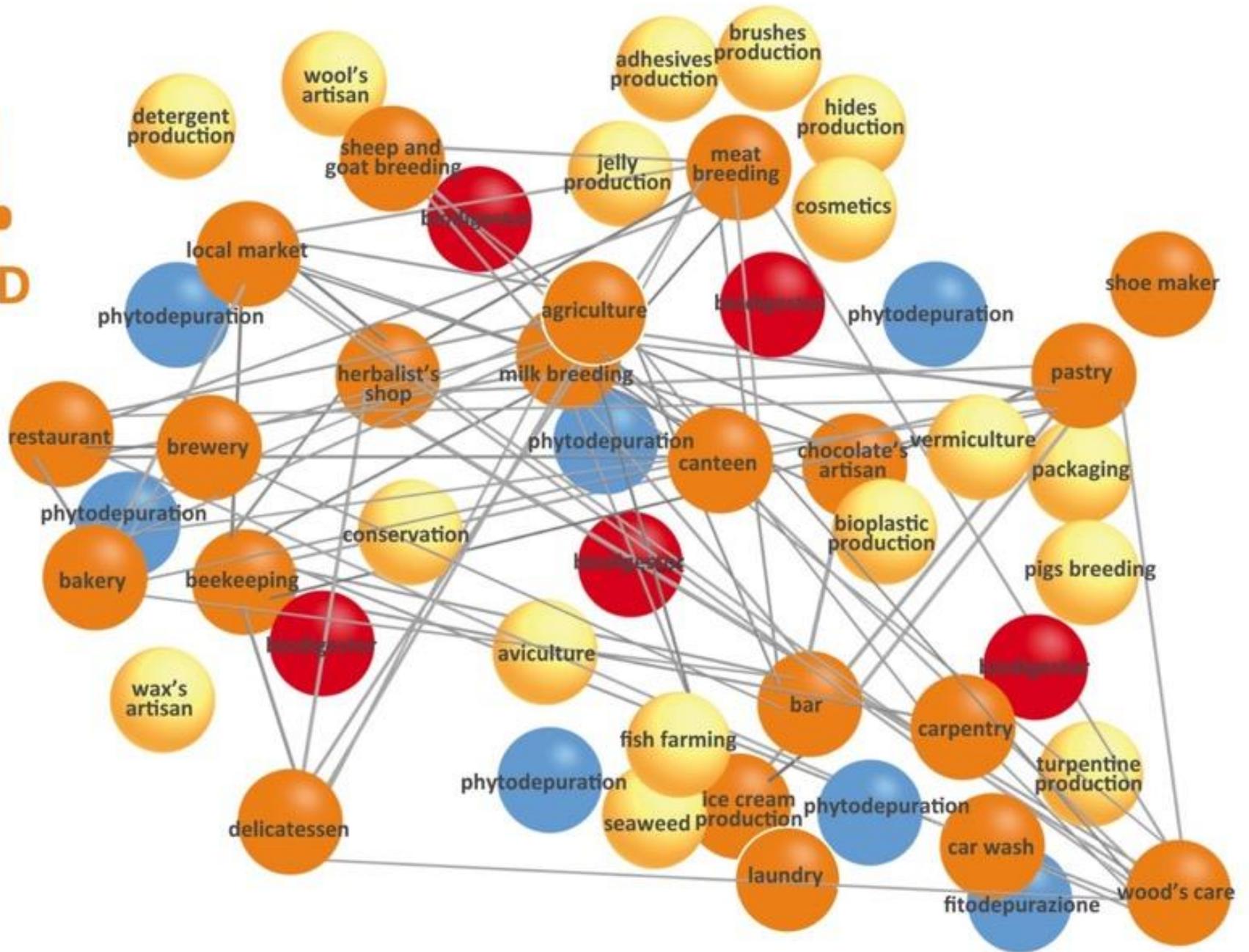
- solar 75%
- hydroelectric 7%
- biodigestor 18%

24
ANALYZED
activities

+

NEW
activities
26

SYSTEMIC
DESIGN
SISTEMICO

actual COMPARISON systemic

n°TOTAL
ACTIVITIES

470 → 610 + 30%

n°TOTAL
EMPLOYEES

1.500 → 2.000 + 35%

EBT
TOTAL

4,9 MI € → 36 MI € ANALYZED
ACTIVITIES

+

5 MI € NEW
ACTIVITIES
15% to 36 MI

41.000.000 € + 720%

Economie circulara si design sistemic

Tranzitia catre economia circulara

Tranzitia catre o economie circulara orienteaza discursul catre **reutilizare, reparare, renovare si reciclarea materialelor si a produselor existente.**

Beneficiile adoptarii unui astfel de model merg dincolo de protectia mediului si economisirea resurselor, intrucat implementarea unui astfel de model genereaza un proces intens de **inovare**, inclusiv a sistemului industrial traditional, conducand catre **noi oportunitati si modele de afaceri.**

Proiectul RETRACE

Proiectul **RETRACE** este un proiect de cooperare interregionala finantat in cadrul primului apel al Programului de Cooperare Interregionala **Interreg Europe**, in cadrul **Obiectivului Specific 4.2 – Imbunatatirea politicilor privind eficienta resurselor**.

Durata: 48 luni (2 faze)

Buget: 1.514.352 Euro, din care aferent ADR Nord-Est 160.465 Euro

Parteneriat: 5 regiuni, 8 organizatii din Italia, Spania, Franta, Slovenia si Romania.

PROJECT MADE IN COLLABORATION WITH

Mulumesc pentru atentie!

**Agenția pentru Dezvoltare
Regională Nord-Est
Str.Lt.Drăghescu nr.9, Piatra
Neamț
Tel.0233218071/72**

**E-mail: adrnordest@adrnordest.ro
www.adrnordest.ro**